

ПРОФЕСОР ЛАЙКО АНДРІЙ АФАНАСІЙОВИЧ (до 80-річчя з дня народження)

4 квітня 1936 р. на Полтавщині народився Андрій Афанасійович Лайко — доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, талановитий вчений і неперевершений педагог.

Після успішного закінчення в 1959 р. Івано-Франківського національного медичного університету здібний випускник А.А. Лайко отримав призначення в сільську лікарську дільницю Кривоозерського району Миколаївської області, де брав участь у будівництві та створенні матеріально-технічної бази Багачівської дільничної лікарні і працював першим головним лікарем. Потім обіймав посаду районного оториноларинголога Кривоозерського району Миколаївської області. Його глибоко шанували й широко любили за професіоналізм і невтомну подвижницьку працю, високі моральні якості, зокрема відчуття громадянського обов'язку.

У 1962–1964 рр. А.А. Лайко навчався в клінічній ординатурі на кафедрі оториноларингології Київського інституту удосконалення лікарів (завідувач — заслужений діяч наук УРСР, проф. С.І. Мостовий). Під час навчання в ординатурі він активно займався науковою роботою, яку продовжив, перебуваючи на посаді оториноларинголога, завідувача лор-відділення Київської обласної клінічної лікарні. Водночас на нього було покладено обов'язки позаштатного оториноларинголога Київського обласного відділу охорони здоров'я, які він сумлінно та самовіддано виконував до 1969 р. У 1970 р. А.А. Лайко захистив кандидатську дисертацію на тему «Виявлення пухлинних клітин в операційній рані і крові хворих на рак гортані» (науковий керівник — проф. С.І. Мостовий), а в 1988 р. — докторську дисертацію на тему «Рецидивуючий середній отит. Клініка, класифікація і лікування».

У 1969 р. А.А. Лайко обирають за конкурсом на посаду асистента курсу дитячої оториноларингології при кафедрі оториноларингології Київського інституту удосконалення лікарів. У січні 1969 р. у цьому інституті створена кафедра дитячої оториноларингології (завідувач — проф. О.А. Євдошенко). Основною базою кафедри стало лор-відділення НДСЛ «ОХМАТДИТ».

А.А. Лайко бере активну участь в організації навчально-педагогічного, наукового та лікувального процесу.

У травні 1975 р. кафедра реорганізована в самостійний доцентський курс, який очолює доцент А.А. Лайко. У 1990 р. кафедра знову отримала самостійний статус, і її завідувачем обрано проф. А.А. Лайка до 2002 р. З 1978 до 2004 р. він сумлінно виконував обов'язки головного позаштатного спеціаліста МОЗ України за спеціальністю «дитяча оториноларингологія», був членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальності 14.01.09 — оториноларингологія, членом редколегії журналу «Современная педи-

атрия», членом профкому НМАПО ім. П.Л. Шупика.

За період його керівництва кафедрою дитячої оториноларингології її співробітниками опубліковано понад 400 друкованих наукових робіт, серед яких 11 монографій, 15 навчальних посібників, 1 підручник, розроблено 34 винаходи і понад 230 раціоналізаторських пропозицій, захищено 3 докторських і 5 кандидатських дисертацій.

А.А. Лайко — автор та співавтор 379 наукових праць, у тому числі 29 монографій, 23 навчальних посібників і 4 підручників, 9 методичних рекомендацій та інформаційних листів, 9 винаходів, понад 50 раціоналізаторських пропозицій. Андрій Афанасійович успішно поєднує навчально-педагогічну, наукову та практичну діяльність.

Проф. А.А. Лайко вважає, що без сучасного підручника неможливо підготувати на сучасному рівні дитячого оториноларинголога. Тому автором у 2008 р. здійснене друге поновлене видання підручника «Дитяча оториноларингологія», присвячене 40-річчю кафедри дитячої оториноларингології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика та 115-річчю Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ», що є базою кафедри. Підручник рекомендовано МОЗ України для лікарів-інтернів закладів (факультетів) післядипломної освіти (лист МОЗ України № 08-01-22/958 від 18.06.2008) та затверджено Міністерством

освіти і науки від 22.02.08 № 14/18-Г-496 як підручник для студентів вищих навчальних закладів.

Освітньо-методична і науково-технічна новизна цього підручника полягає в тому, що автором на засадах світового досвіду та власних оригінальних навчальних і наукових розробок, а також розробок співробітників кафедри було створено україномовний підручник «Дитяча оториноларингологія» на паперовому носії, присвячений проблемам сучасної дитячої оториноларингології. Підручник є сучасним і практично орієнтованим освітньо-методичним документом, призначеним для лікарів-інтернів вищих медичних навчальних закладів (факультетів) післядипломної освіти і підготовленим відповідно до типового навчального плану та програми інтернатури (спеціалізації) випускників вищих медичних навчальних закладів освіти III–IV рівнів акредитації за спеціальністю «дитяча оториноларингологія».

Підручник «Дитяча оториноларингологія» є першим в Україні, що розрахований на умови кредитно-модульної системи в рамках Болонського процесу. Він є базовим еталоном знань та вмінь, якими оволодіватиме лікар-інтерн. Матеріал, поданий у підручнику, забезпечує послідовне накопичення знань та вмінь, а його алгоритмічна структура дає можливість опанувати єдиний алгоритм обстеження хворої дитини, формувати попередній діагноз, проводити диференціацію симптомів та синдромів і даних об'єктивних досліджень із формуванням клінічного діагнозу та визначенням принципів лікування.

Практична цінність підручника «Дитяча оториноларингологія» полягає в тому, що він дозволяє лікарям-інтернам оволодіти необхідними практичними навичками, оскільки в кожному розділі чітко викладена техніка маніпуляцій та операцій при різних хворобах лор-органів. Проведена в процесі написання підручника апробація цих підрозділів дала змогу впевнитись у позитивному впливі такої структури підручника на якість засвоєння практичних навичок у навчальному процесі.

У підручнику 4 додатки: лікарські засоби, що застосовуються в дитячій оториноларингологічній практиці; антибактеріальні препарати, що застосовуються в дитячій клінічній практиці; антибіотики, що застосовуються для лікування захворювань лор-органів; біохімічні показники крові у дітей. Слід наголосити, що такі додатки не зустрічаються в подібних виданнях, але вони мають важливе практичне значення.

У 2013 р. співробітниками кафедри дитячої оториноларингології, аудіології та фоніатрії (А.А. Лайко, А.Л. Косаковський, В.В. Синяченко, І.А. Косаківська, Л.А. Шух, В.В. Сегал, Ю.В. Гавриленко), ДУ «Інститут отоларингології ім. О.С. Коломійченка» (Д.Д. Заболотна, О.М. Борисенко) та Дніпропетровської обласної клінічної лікарні ім. Мечникова (С.М. Тимчук) за редакцією проф. А.А. Лайки видано національний підручник «Дитяча оториноларингологія». У ньому розглядаються питання діагностики, сучасних методів консервативного та хірургічного лікування. Чільне місце відведено маніпуляціям і операціям на лор-органах у дітей різного віку, можливим ускладненням і тактиці їх лікування.

Дотримано вимог сучасної міжнародної анатомічної номенклатури. Національний підручник складено відповідно до навчального плану та програми для лікарів-інтернів, лікарів — слухачів циклів тематичного удосконалення медичних академій післядипломної освіти. Підручник буде корисний практичним оториноларингологам, лікарям загальної практики — сімейної медицини, лікарям служби швидкої й невідкладної медичної допомоги та студентам вищих навчальних закладів IV рівня акредитації, підпорядкованих МОЗ України.

Національний підручник «Дитяча оториноларингологія» рекомендований до друку вченою радою Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика (протокол № 5 від 18 травня 2011 р.) та Асоціацією дитячих оториноларингологів України від 25.11.2011 (протокол № 1/11). Підручник надруковано згідно з наказом МОЗ України від 22.06.10 № 502 як єдиний Національний підручник, затверджено МОЗ України як підручник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти (протокол № 3 засідання комісії з медицини науково-методичної ради з питань освіти України Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 16.10.12).

Проф. А.А. Лайку притаманний дух новаторства, невпинний пошук більш ефективних методів лікування. Основні напрямки діяльності — розробка нових методів діагностики і комплексного консервативного та хірургічного лікування хворих з лор-патологією. Він володіє сучасними методиками складних хірургічних втручань, передає свій досвід оториноларингологам. Особисто бере участь у розробці навчальних планів і програм післядипломного навчання лікарів з дитячої оториноларингології. На виконання доручення Президента України від 06.03.2003 та спільного наказу МОЗ України і Національної академії медичних наук України від 11.09.2003 брав участь у складанні протоколів надання медичної допомоги дітям за спеціальністю «дитяча оториноларингологія».

За багаторічну плідну діяльність, невпинну подвижницьку працю, значний особистий внесок у розвиток вітчизняної оториноларингологічної науки, практичні досягнення в наданні висококваліфікованої медичної допомоги, професійну ерудицію, прекрасні людські якості А.А. Лайко нагороджений медалями, грамотами МОЗ України. Він є відмінником охорони здоров'я СРСР (1978), заслуженим лікарем України (2002).

Щиро вітаємо ювіляра, доброзичливу, благородну, чуйну людину Андрія Афанасійовича Лайка і бажаємо йому міцного здоров'я та подальших творчих успіхів у роботі на благо нашої рідної України.

Від щирого серця ювіляра вітають: колектив Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ», Асоціація дитячих оториноларингологів України, Українське науково-медичне товариство лікарів-оториноларингологів, колектив міської дитячої клінічної лікарні № 1 м. Києва, редакція журналу «Хірургія дитячого віку» ■